

NOGLE BETRAGTNINGER OVER RHODODENDRONFRØ

JOHANNES HEDEGAARD.

Rhododendronfrø er meget interessante at betragte, der findes blandt dem de mærkværdigste former, som f. eks. hos de epiphytiske species, disses frø er ofte udstyret med lange haler, der kan tjene som raffinerede hæfteredskaber på andre skovtræers mosbeklædning, hvor det microklima et sådan moslag danner, yder frøet de bedste betingelser for spiring og dermed for disse arters videre beståen. En sådan frøform er at finde hos blandt andre *Rh. zoelleri*, WARB., fra New Guineas bjergskove, hvor træernes grene netop er dækket af et tykt, fugtigt moslag.

Hos Rhododendronslægten findes på den anden side også meget enkle, glatte, frø, runde eller kantede, oftest at finde hos alpine Rhododendron, dog ikke udelukkende. Man kunne måske vente at finde meget store frø hos slægtens største species, – det er imidlertid ikke tilfældet, – *Rh. grande*, WIGHT, et træ på op til 10 m, har således ret beskedne frø, sjældent mere end 2 mm i længden.

Det er iøjnefaldende, at i hvert fald morfologisk følger frøtypen ikke de serier, hvori man har placeret de enkelte species, størst variation på dette område ses velnok i Azaleaserien, sammenligner man f. eks. *Rh. roseum* (LOISL) REHDER, og *Rh. reticulatum* D. DON ex G. DON, ser man hos førstnævnte, et nærmest mandelformet frø med et vældigt, insektvingelignende, hindeagtigt appendix langs sømmen, og som om frønævlen rejser sig til en pompøs krave, medens man hos *Rh. reticulatum* finder et glat, nærmest krukkeformet frø, uden noget appendix, udover nogle meget små, vorteagtige, gevækster på navletragtens kant.

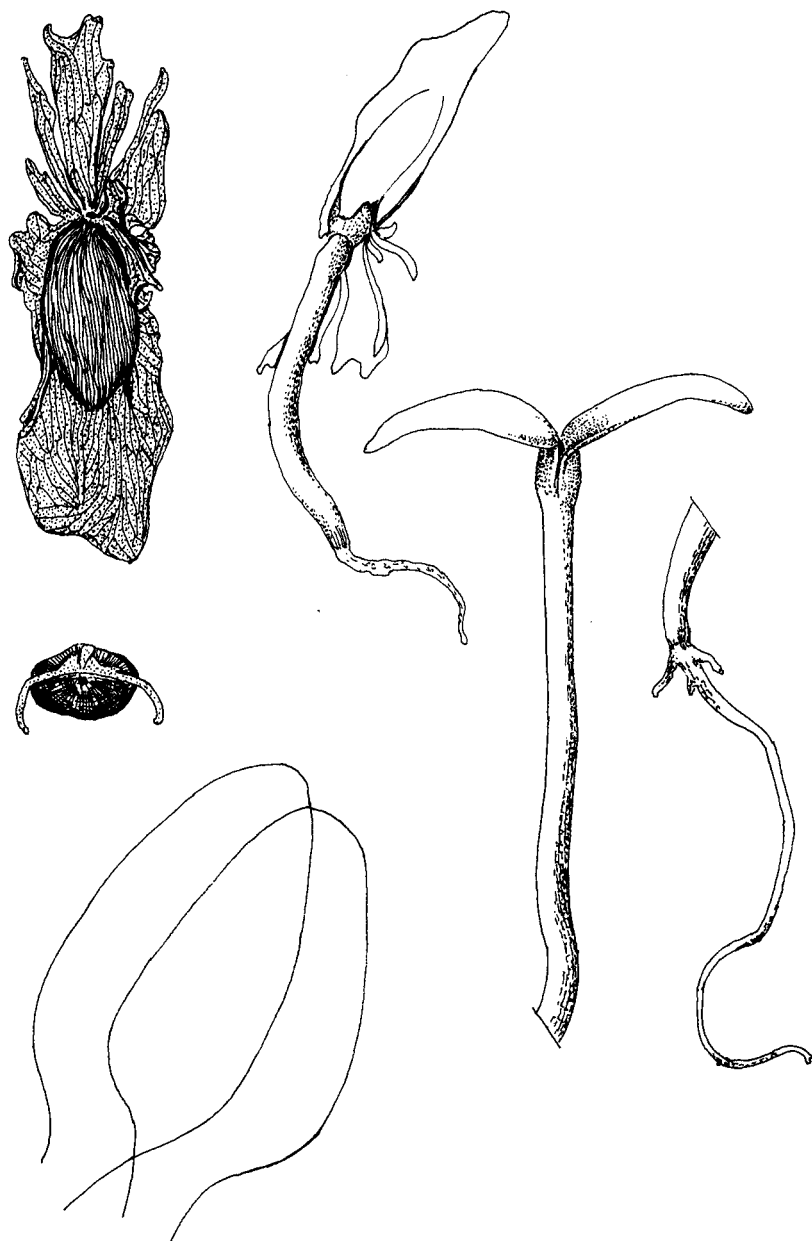
I bestræbelserne for at forenkle inddelingen af species, tales der ofte om geografiske former af arter, i særlig grad gælder denne reduktion mange japanske species, dog er det værd at bemærke, at japanske botanikere selv, er noget tilbageholdende i så henseende.

Japans hovedø, Hondo, deles ifølge Prof. KANKUCHI SOHMA, Tohoku Univ., af en zone, Fossa Magna, fra Tokyo og nordover, ikke en

klimatisk men en geologisk skillelinie. Nord for Fossa Magna består Hondo hovedsagelig af tertiære formationer, medens landet Syd for er bjergformationer af endnu ældre oprindelse. Henholdsvis Nord og Syd for Fossa Magna træffes i nogle tilfælde de samme species, og deres såkaldte geografiske former.

Det har derfor, i ganske særlig grad været interessant at betragte og sammenligne frø og kimplanter af *Rh. reticulatum* og *Rh. decandrum* MAKINO, sidstnævnte i »The Species of Rhododendron«, reduceret til et synonym for *Rh. reticulatum*, – men i Japan fastholdt som art. Som det fremgår af tegningerne, er der store forskelle ikke mindst i frøenes morfologi.

Det ydermere interessante er, at frø indsamlet på lokaliteter, såvel Nord for, som Syd for Fossa Magna, og af såvel *Rh. reticulatum* som *Rh. decandrum*, ikke kunne siges at være geografisk varierede, idet både frø og kimplanter fra nordlige og sydlige lokaliteter overhovedet ikke fremviste uligheder. Ved studiet af disse ting, gør man sig tanker om, om ikke frø og kimplanter har en virkelig værdi som identifikationsmateriale ved bestemmelse af Rhododendron. Af de indtil nu undersøgte, og for størstedelen tegnede frø og kimplanter af 70 species, har alle været morfologisk forskellige.

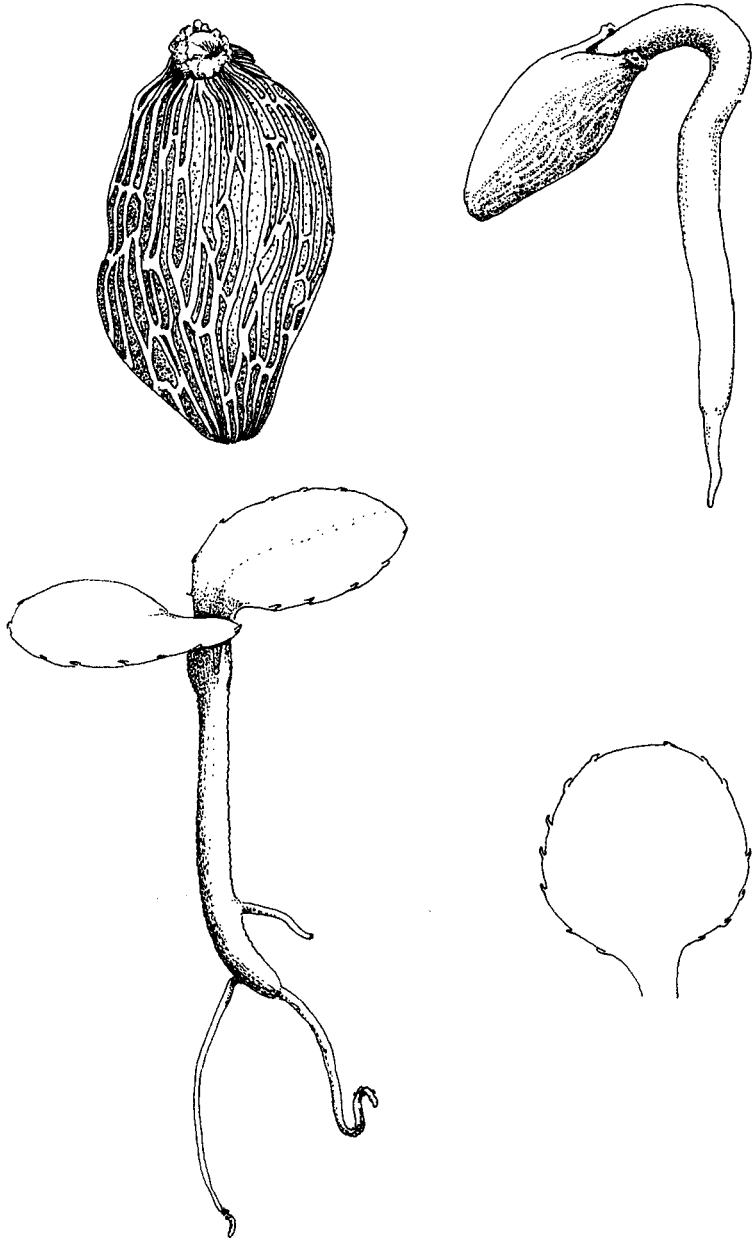

Rh. roseum, (LOISL.) REHDER.

Serie: Azalea SS. Luteum

Frø: Coll. W., George Landis Aboretum, U.S.A.

Længde: Ca. 3-4 mm.

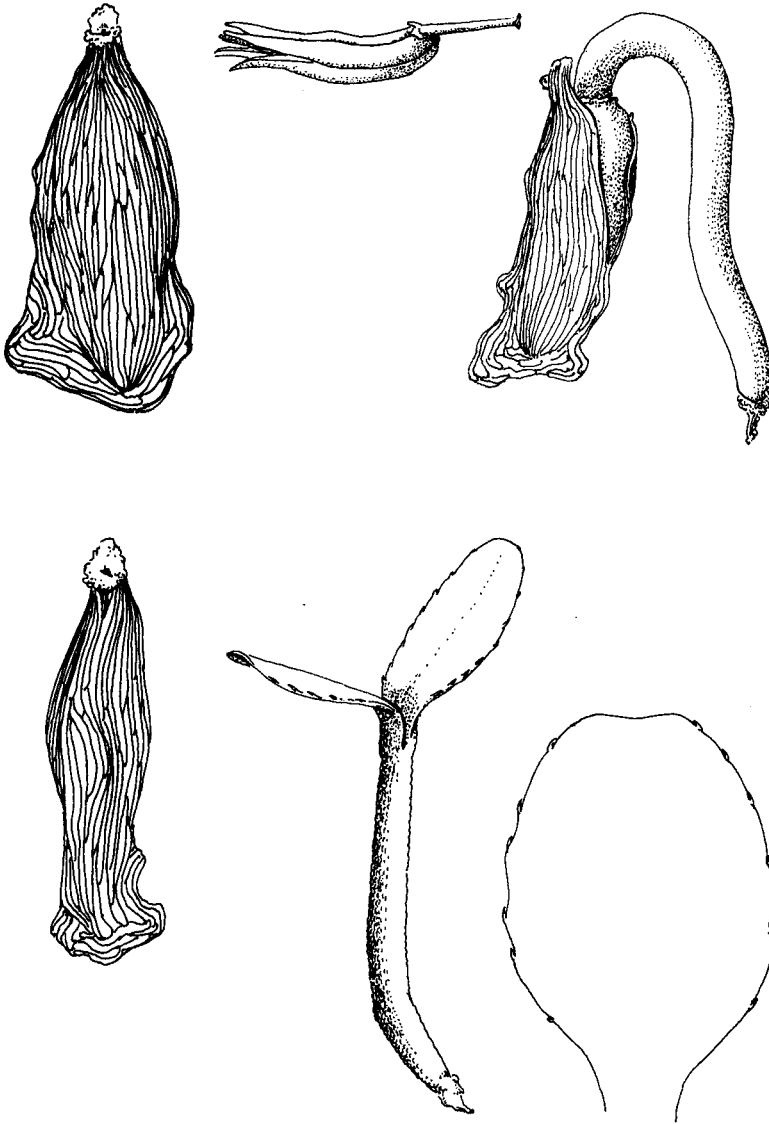

Rh. reticulatum, D. DON ex G. DON.

Serie: Azalea SS. Schlippenbachii

Frø: Coll. W., Mt. Kirifuri, Oktober 1966, Mr. A. Hamada, Nikko, Japan.

Længde: Ca. 1,5 mm.

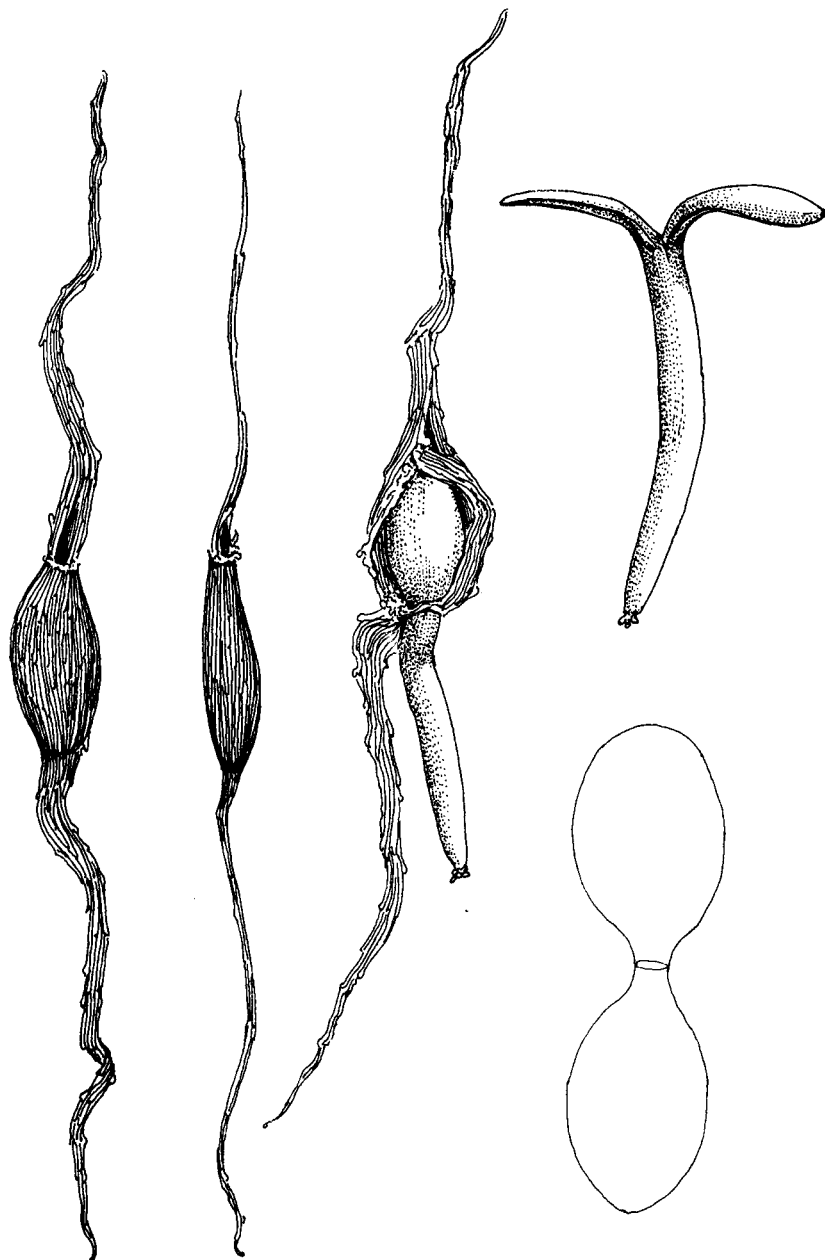

Rh. reticulatum, D. DON ex G. DON, Syn. *decandrum*, Makino.

Serie: Azalea SS. *Schlippenbachii*

Frø: Coll. W., Exp. Forest Station Kyoto University, Japan.

Længde: Ca. 2 mm.

Rh. zoelleri, WARB.

New Guinea

Frø: H. P., Mr. T. Lelliot, Victoria, Australien.

Længde: Ca. 1 mm, hver hale 2,5-3 gange frøets længde.